

ACADEMICIAN

Alexandru Roșca

Biobibliografie

ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI
INSTITUTUL DE STUDII ENCICLOPEDICE
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ CENTRALĂ „ANDREI LUPAN”

ACADEMICIAN

Alexandru Roșca

Biobibliografie

Chișinău, 2014

Lucrarea a fost recomandată spre publicare
la ședința Consiliului științific al Institutului de Studii Enciclopedice
al AȘM, proces-verbal nr. 03 din 3 martie 2014

Redactor științific: dr. hab., conf. univ. Aurelia Hanganu

Responsabil de ediție: dr., conf. univ. Constantin Manolache

Bibliografie: Diana Rotaru

Corector: Elena Pistrui

Copertă: Vitalie Pogolșa

Paginare digitală: Valeriu Oprea

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Academician Alexandru Roșca : Biobibliografie / Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de Studii Enciclopedice, Bibl. Șt. Centrală “Andrei Lupan” ; red. șt.: Aurelia Hanganu ; resp. de ed.: Constantin Manolache ; bibliogr.: Diana Rotaru. - Chișinău : Institutul de Studii Enciclopedice, 2014 (Tipogr. “Bons Offices”). - 168 p.

100 ex.

ISBN 978-9975-4239-0-8.

016:[316.334+1+929]

A 15

Prezenta lucrare a fost elaborată cu ocazia aniversării a 80-a de la nașterea academicianului Alexandru Roșca. Ea este alcătuită din trei părți. Primul compartiment inserează propria activitate științifică a protagonistului, precum și opiniile unor colegi de breaslă și discipoli despre savantul Alexandru Roșca și personalitatea sa. Partea a doua cuprinde bibliografia științifică a savantului. În compartimentul trei sunt incluse materiale care elucidează poziția academicianului vizavi de unele probleme actuale ale societății.

Este adresată profesorilor, cercetătorilor științifici, doctoranzilor, masteranzilor și studenților.

© Institutul de Studii Enciclopedice, 2014

© Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan”, 2014

SUMAR

Cuvânt-înainte (Gheorghe DUCA)	4
Curriculum vitae	7
Neamul Roșca ot Mândrești. Reflecții istorico-genealogice (Vlad CIUBUCCIU)	10
Despre propria activitate științifică (Alexandru ROȘCA)	13
Partea I. BIOGRAFIA ȘTIINȚIFICĂ	
Animator al filosofiei sociale și politologiei (Teodor FURDUI)	22
Un om de valoare al neamului (Gheorghe PALADI)	24
O vocație onorată: academicianul Alexandru Roșca (Demir DRAGNEV)	26
Academicianul Alexandru Roșca un savant notoriu în filosofie și un filosof în viață (Tudor LUPAȘCU)	28
Savant și exponent al nobleței în ipostază de octogenar (Vitalie OJOVANU)	30
Omenia, inteligența și responsabilitatea – cartea de vizită a academicianului Alexandru Roșca (Teodor N. Țirdea)	33
Omagiu pentru academicianul Alexandru Roșca (Andrei TIMUȘ)	35
Academicianul Alexandru Roșca octogenar (Victor MORARU, Victor JUC)	37
Partea II. BIBLIOGRAFIA	
Autoreferate	42
Monografii	42
Articole	44
Lucrări de popularizare a științei	63
Redactor științific, recenzent	68
Personală	80
Partea III. ANCORARE ÎN ACTUALITATE	
Свобода, социализация и безопасность личности (Александр РОШКА)	84
Valorile morale general-umane ca platformă a dialogului dintre civilizații (Alexandru ROȘCA)	114
ANEXE	
Participări la simpozioane, congrese, conferințe (selectiv)	144
Lista tezelor de doctor/doctor habilitat susținute în perioada 1993–2012 în Consiliul Științific Specializat, fondat și condus de academicianul Alexandru Roșca	150
Lista tezelor de doctor/doctor habilitat susținute sub conducerea științifică a academicianului Alexandru Roșca	158
Diplome de onoare	161

CUVÂNT-ÎNAINTE

Academicianul Alexandru Roșca este unul din reprezentanții de vază ai științelor sociale din Republica Moldova, având totodată renume binemeritat și peste hotarele ei. Mulți din actualii cercetători științifici, cadre științifico-didactice și profesori, printre care și unii membri ai Academiei de Științe a Moldovei, inclusiv subsemnatul, l-au cunoscut pe Alexandru Roșca încă din anii de studenție în calitate de docent sau, ulterior, fiind colegi în corpul profesoral al Universității de Stat din Moldova, iar pe parcursul anilor au avut ocazia de a-i urmări ascensiunea în domeniile investigațiilor din filosofie și științe politice, organizării științei de profil din republică.

Activitatea de organizator al științei în cadrul Academiei de Științe a Moldovei a desfășurat-o ca șef de sector (1977-1988), director al Secției de Filosofie și Drept (1988-1991), director – fondator al Institutului de Filosofie, Sociologie și Drept (1991-2001), academician coordonator al Secției de Științe Umaniste (2000-2008), președinte al corpului academic din cadrul Secției de Științe Umaniste (2008-2012). La fiecare nivel al acestei consecutivități, protagonistul a dat dovadă de excelente capacități manageriale, de profesionalism și orizont cultural larg, de corectitudine, toleranță și spirit conciliator, dar și de alte calități valoroase, care i-au asigurat sprijinul din partea colegilor și succesele corespunzătoare în ghidarea și administrarea colectivelor de cercetători.

Desigur, tematica cercetărilor pe care le-a dirijat Alexandru Roșca s-a modificat, s-a extins și s-a diversificat odată cu schimbarea condițiilor istorice și în legătură cu trecerea de la un nivel la altul al dirijării activității științifice din domeniu. Constant însă rămâne faptul că, în linii mari, aria cercetărilor socioumanistice a cuprins și înglobează ansamblul structurilor, instituțiilor, relațiilor, proceselor și valorilor sociale, examinate în interacțiunea și evoluția lor istorică, precum și în strânsă legătură cu factorul uman, cu însuși omul ca subiect al acțiunii sociale.

Începând cu a doua jumătate a deceniului trecut, socioumaniștii s-au lansat în cercetarea problemelor privind edificarea statului de

drept, punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric, a resurselor umane în serviciul dezvoltării durabile a unei societăți bazate pe cunoaștere. Tematica menționată, la stabilirea căreia a participat și academicianul coordonator de atunci Alexandru Roșca, persistă mereu în proiectele de cercetare realizate de institutele academice și de profil din cadrul celor două secții de științe sociale recent constituite.

Rezultatele științifice obținute personal de Alexandru Roșca din ultimii 20 de ani vizează modalitățile generale de interpretare teoretică a societății aflate în proces de modernizare a subsistemelor, institutelor, structurilor și valorilor sale, precum și a relațiilor dintre individ și comunitate. În examinarea problemelor abordate a utilizat diverse principii metodologice grație cărora a reușit să eludeze tratările unilaterale și părtinitoare ale fenomenelor sociale polivalente, dar și să amplifice și să aprofundeze prin aceasta cunoștințele științifice fundamentale cu privire la raporturile dintre: modelele contemporane ale libertății și protecției sociale; economia de piață, dinamismul social și dezvoltarea durabilă a societății; puterea politică și ordinea socială; libertatea, socializarea și securitatea individului; elementul etnic și cel general-uman în esența omului; egalitatea și echitatea socială; valorile morale general-umane și naționale, comunicarea dintre civilizații etc. Analiza complexă și în interacțiune a acestor obiective i-a permis cercetătorului să scoată în evidență combinațiile și relațiile specifice dintre ele, să detecteze cazurile în care acestea se condiționează și se completează reciproc, sau viceversa.

Un alt rezultat științific valoros al investigațiilor efectuate de cercetătorul Alexandru Roșca este evidențierea și argumentarea unei etape noi în instituirea și dezvoltarea sistemului politic din Republica Moldova, legată de schimbările constituționale din 5 iulie 2000 și de opțiunea europeană proclamată în 2005. Pe un plan mai general, se înscriu și rezultatele obținute prin elaborarea direcțiilor și obiectivelor privind sporirea eficacității funcționării sistemului politic, structurilor de stat, administrației locale și democrației directe.

Merită să fie luată în seamă și contribuția adusă de omagiat la pregătirea cadrelor prin doctorantură. În acest sens vom remarca faptul că prin efortul său nemijlocit a fost creat primul consiliu de susținere a

tezelor de ambele grade în domeniile: politologie, sociologie, filosofia științei și tehnicii, istoria filosofiei. Sub conducerea nemijlocită a octogenarului au fost susținute 20 de teze de doctor (inclusiv 3 din România) și 4 teze de doctor habilitat (inclusiv una din Belgia și una din România).

Academicianul Alexandru Roșca de-a lungul anilor s-a bucurat de cele mai înalte aprecieri din partea colegilor de breaslă și a discipolilor, iar în 2007 a fost nominalizat Savantul Anului în domeniul științelor umanistice.

La acest popas aniversar în mijloc de primăvară, stimate coleg, Vă transmitem tradiționalul la mulți ani, să aveți parte de sănătate, de bucurii de la cei apropiați și de noi realizări în cercetare pe potriiva așteptărilor Dumneavoastră.

Academician **Gheorghe DUCA**,
Președintele Academiei de Științe a Moldovei